

Sygn. akt VII U 1145/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 grudnia 2018 roku

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Stachurska

Protokolant: Anna Bańcerowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 6 grudnia 2018 roku w Warszawie

sprawy (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w K., B. Ł. (1), B. O. (1) i R. N. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z udziałem Spółdzielni (...) w W., A. G. i W. G. (1)

o wysokość podstawy wymiaru składek

na skutek odwołania (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w K., B. O. (1), B. Ł. (1) i R. N. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 19 czerwca 2017 roku, nr (...)

z dnia 19 czerwca 2017 roku, nr (...)

z dnia 19 czerwca 2017 roku, nr (...)

z dnia 19 czerwca 2017 roku, nr (...)

z dnia 19 czerwca 2017 roku, nr (...)

1. oddala odwołania;
2. nie obciąża B. Ł. (1), B. O. (1) i R. N. (1) kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego;
3. zasądza od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w K. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. kwotę 450 zł (czteryście pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

(...) S.A. z siedzibą w K. (poprzednio (...) S.A. w K.) w dniu 24 lipca 2017r. złożyła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z 19 czerwca 2017r., nr: (...), dotyczącej B. Ł. (1).

Zaskarżonej decyzji spółka zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

1. art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że:

- za pracę na rzecz spółki (...) należy uznać również czynności, które były wykonywane przez ubezpieczonego na rzecz osoby trzeciej, tj. Spółdzielni (...) z siedzibą w W. (dalej: Spółdzielnia) w ramach zawartych przez ubezpieczonego i Spółdzielnię umów cywilnoprawnych, w sytuacji, gdy to nie (...), ale Spółdzielnia zlecała i nadzorowała prace, a następnie wypłacała ubezpieczonemu wynagrodzenie, natomiast (...) nie łączyła ze zleceniobiorcą żadną więź prawną - stosunek prawny, tj. (...) nie organizował i nie nadzorował tych prac, nie odnosił korzyści, nie otrzymywał wymiernych rezultatów, nie uzyskiwał przychodu, ani też nie miał żadnych wymiernych profitów z czynności świadczonych przez ubezpieczonego na rzecz podmiotu trzeciego, które to czynności były wykonywane całkowicie poza stosunkiem pracy;
- zleceniobiorca, którego łączy umowa ze zleceniodawcą, ma być traktowany jak pracownik, w sytuacji, gdy pomiędzy zleceniobiorcą wykonującym czynności w ramach stosunku cywilnoprawnego nie nawiązuje się więź analogiczna do stosunku pracy i nie następuje uzyskanie statusu pracownika, a powyższe formy naruszenia przepisu art. 8 ust. 2a ustawy systemowej prowadzą do tego, że wbrew jednoznacznym sformułowaniom przepisów ogólnych właściwych ustaw - kodeksu cywilnego, kodeksu pracy, czy ustaw podatkowych, dopuszcza się kreowanie nadinterpretacji, które prowadzą do niedopuszczalnych dwuznaczności i wpływają negatywnie na system prawny;

2. naruszenie art. 8 ust. 2a w zw. z art. 4 pkt 2 lit. a ustawy systemowej w zw. z art. 2 Konstytucji RP, wyrażającym zasadę demokratycznego państwa prawnego i art. 64 ust. 3 Konstytucji RP, określającym możliwość ograniczenia własności wyłącznie w drodze ustawy - poprzez określenie wobec (...) obowiązków płatnika składek i zobowiązania do naliczania i odprowadzania składek na ubezpieczenie społeczne za ubezpieczonego z tytułu umów cywilnoprawnych zawartych przez niego ze Spółdzielnią (...) - w sytuacji, gdy (...) nie może być uznany za płatnika składek ubezpieczeniowych zleceniobiorcy, nawet gdy jest on jego pracownikiem, bowiem (...) nie ma możliwości, aby pomniejszyć świadczenie pieniężne swojego pracownika z tytułu umowy o pracę o potencjalną kwotę składek, skoro nie ma ani wiedzy o treści zawartych umów zlecenia i o podstawie wynagrodzenia z takich umów, ani też nie ma narzędzi w postaci obowiązujących przepisów prawa, aby żądać od pracownika tego typu informacji, ani też nie ma podstawy prawnej umożliwiającej (...) pozbawienie pracownika własności części wynagrodzenia ze stosunku pracy bez podstawy prawnej;

3. art. 18 ust. 1 i la w zw. z art. 20 ust. 1 ustawy systemowej w zw. z art. 4 pkt 2 lit. a i art. 8 ust. 2a ustawy systemowej poprzez błędną wykładnię i w konsekwencji zastosowanie w sytuacji, w której pracownicy (...) nie są pracownikami w rozumieniu art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, tj. nie wykonywali pracy na rzecz swojego pracodawcy z tytułu umowy cywilnoprawnej zawartej z podmiotem trzecim, co oznacza, iż w podstawie wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne i rentowe (...) nie ma prawnego obowiązku uwzględniać przychodu z tytułu umowy cywilnoprawnej zawartej z podmiotem trzecim;

4. art. 8 ust. 2a ustawy systemowej w związku z art. 734 k.c. i art. 2 k.p. oraz art. 8 ust. 2a ustawy systemowej w związku z art. 393 k.c. poprzez ich błędną wykładnię i w konsekwencji przyjęcie, że ubezpieczony w ramach umowy cywilnoprawnej (zlecenia) zawartej ze Spółdzielnią pracował na rzecz (...), a nie na rzecz zleceniodawcy, co pozwala uznać go za pracownika w rozumieniu prawa ubezpieczeń społecznych, w sytuacji gdy zleceniobiorca wykonywał prace na podstawie umowy zlecenia będącej umową starannego działania, czyli zupełnie odmiennie niż ma to miejsce w ramach stosunku pracy, a zatem nie można uznać go na gruncie przepisów ustawy systemowej za pracownika w rozumieniu powszechnie obowiązującego prawa, w tym art. 2 k.p.; ponadto nie można uznać, że działania zleceniobiorcy stanowiły świadczenie na rzecz osoby trzeciej skoro nie wynikało to z żadnego stosunku prawnego czy umownego;

5. art. 17 ust. 1 i 2, art. 46 ust. 1 ustawy systemowej w zw. z art. 4 pkt 2 lit. a ustawy systemowej w zw. z art. 2, art. 64 ust. 3 i art. 84 Konstytucji RP poprzez ich błędną wykładnię i uznanie, że (...) jako pracodawca był zobowiązany do uiszczenia składki na ubezpieczenie społeczne pracownika od należności wypłaconych pracownikowi przez podmiot trzeci, tj. Spółdzielnię, w sytuacji gdy (...) nie miał możliwości zsumowania przychodu ubezpieczonego z tytułu zatrudnienia w ramach umowy o pracę z przychodem z tytułu umowy cywilnoprawnej zawartej przez niego ze

Spółdzielnią i potrącenia składek na ubezpieczenia społeczne, bowiem to Spółdzielnia jako zleceniodawca wypłacała ubezpieczonemu wynagrodzenie za wykonane przez niego czynności w ramach zawartych umów zlecenia.

W uzasadnieniu odwołania odwołująca się spółka szerzej odniosła się do sformułowanych zarzutów. Wskazując na powołane zarzuty, wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji i orzeczenie, że (...) nie jest płatnikiem składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne B. Ł. (1) z tytułu zawartych ze Spółdzielnią umów zlecenia (odwołanie z 21 lipca 2017r., k. 2 – 22 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oraz o zasądzenie na jego rzecz od odwołującej się spółki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wskazał, że przeprowadził kontrolę u płatnika składek (...) S.A. z siedzibą w K. w zakresie prawidłowości i rzetelności obliczania składek na ubezpieczenia społeczne oraz innych składek, do których pobierania jest zobowiązany oraz w zakresie zgłaszania do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego. Konsekwencją przeprowadzonej kontroli była decyzja z dnia 19 czerwca 2017r., w której organ rentowy stwierdził wysokość miesięcznej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne (emerytalne i rentowe, chorobowe oraz wypadkowe) i składek na ubezpieczenie zdrowotne należnych od przychodu za pracownika (...) B. Ł. (1) z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w (...) oraz z tytułu pracy w Spółdzielni (...) z siedzibą w W. na podstawie umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, wykonywanej na rzecz pracodawcy (...), z którym ubezpieczony pozostawał w stosunku pracy. Organ rentowy wskazał, że kwoty podstawy wymiaru składki za poszczególne miesiące, wyszczególnione w decyzji, wynikają z uwzględnienia do podstawy wymiaru składek kwoty wynagrodzenia z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, zadeklarowanej przez (...) jako płatnika składek dla zatrudnionego pracownika oraz wynagrodzenia ubezpieczonego uzyskanego z cywilnoprawnej umowy (zlecenia) zawartej ze Spółdzielnią, na podstawie której to umowy była świadczona praca „na rzecz” (...).

Organ rentowy wskazał również, że w dniu 29 września 2011r. pomiędzy (...) a Spółdzielnią (...) zawarta została umowa o współpracy i świadczeniu usług. Przedmiotem umowy było świadczenie usług przez Spółdzielnię na rzecz (...) w zakresie czynności pomocniczych związanych z bieżącym przygotowaniem, utrzymaniem i obsługą procesu technologicznego celem optymalizacji kosztów działalności gospodarczej (...). Ubezpieczona w okresie objętym zaskarżoną decyzją ZUS była pracownikiem (...) oraz jednocześnie zawierała umowy cywilnoprawne z Spółdzielnią. Podobne umowy zlecenia zawierali z tym samym przedsiębiorcą także inni pracownicy (...).

Zleceniobiorcy, będący jednocześnie pracownikami (...), wykonywali w ramach realizacji umów czynności pomocnicze w zakładzie (...) w K.. Prace polegały głównie na myciu, segregowaniu oraz przygotowywaniu pojemników i palet, załadunku i rozładunku pojemników na odpady, odbiorze produktów i przemieszczaniu do magazynu, czy cięciu drobiu. Powyższe prace pomimo, iż wykonywane były rzekomo po godzinach pracy w (...), były świadczone ostatecznie na rzecz pracodawcy. Organ rentowy podkreślił, że ich wyłącznym beneficjentem był (...), co znajduje potwierdzenie w wyjaśnieniach pracowników uzyskanych w toku kontroli.

W ocenie organu rentowego, ubezpieczona realizując umowę zlecenia zawartą ze Spółdzielnią wykonywała czynności polegające na przygotowaniu sprzętu, obsłudze technologicznej oraz półproduktów, co miało na celu usprawnienie działania głównej produkcji (...), a rezultaty wykonanej pracy przejmował tylko (...). W konsekwencji, zdaniem organu rentowego, ubezpieczona powinna podlegać normie prawnej art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, a jej wynagrodzenie osiągnięte z umów zlecenia zawartych ze Spółdzielnią powinno zostać doliczone do podstawy wymiaru składek z tytułu zatrudnienia w (...), stosownie do dyspozycji przepisu art. 18 ust. 1a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (odpowiedź na odwołanie z 2 sierpnia 2017r., k. 105 - 106 a.s.).

(...) Spółka Akcyjna z siedzibą w K. złożyła również odwołania o tożsamej treści, jak w przypadku B. Ł. (1), odnoszące się do decyzji z 19 czerwca 2017r., o numerach:

(...),

(...),

(...),

(...),

dotyczących: W. G. (1) (sygn. akt VII U 1158/17), A. G. (sygn. akt VII U 1150/17), R. N. (1) (sygn. akt VII U 1171/17), B. O. (1) (sygn. akt VII U 1163/17).

Odwołanie od decyzji z dnia 19 czerwca 2017r., nr: (...), wniosła również ubezpieczona **B. Ł. (1)** i zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

1. art. 8 ust. 2a w zw. z art. 4 pkt 2 lit. a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez ich błędną interpretację i przyjęcie, że za pracę na rzecz (...) należy uznać również czynności, które były wykonywane przez ubezpieczonego na rzecz osoby trzeciej, tj. w ramach zawartych przez ubezpieczonego i Spółdzielnię umów cywilnoprawnych, w sytuacji gdy to nie (...), ale Spółdzielnia jako zleceniodawca zlecała i nadzorowała prace, a następnie wypłacała zleceniobiorcom wynagrodzenie, a (...) nie odnosił korzyści, nie otrzymywał wymiernych rezultatów, nie uzyskiwał przychodu, ani też nie miał żadnych wymiernych profitów z usług świadczonych przez ubezpieczonego na rzecz podmiotu trzeciego, całkowicie poza stosunkiem pracy;

2. art. 18 ust. 1 i la w zw. z art. 20 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez jego błędną wykładnię i zastosowanie, w sytuacji gdy ubezpieczony nie jest pracownikiem w rozumieniu art. 8 ust. 2a u.s.u.s., tj. nie wykonywał pracy na podstawie umowy zlecenia na rzecz swojego pracodawcy (...), co oznacza, iż w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe nie należało uwzględniać przychodu z tytułu umowy zlecenia.

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczona przedstawiła szczegółową argumentację na poparcie swojego stanowiska. W związku z powyższymi zarzutami wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji i orzeczenie, że spółka (...) nie jest płatnikiem składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne z tytułu zawartych przez nią ze Spółdzielnią umów zlecenia (odwołanie z dnia 21 lipca 2017r., k. 1 – 8 akt VII U 1372/17).

W dniu 19 lipca 2017r. odwołanie od decyzji z dnia 19 czerwca 2017r., nr (...), wniosła R. N. (1), a od decyzji nr (...), B. O. (1). Ww. ubezpieczone w swoich odwołaniach przedstawiły argumentację tożsamą z tą przedstawioną w odwołaniu B. Ł. (1) (odwołanie z dnia 19 lipca 2017r., k. 1 – 8 akt VIIIU 1434/17, odwołanie z dnia 19 lipca 2017r., k. 1 – 8 akt VIIIU 1426/17).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniosł o oddalenie odwołań złożonych przez (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w K., a dotyczących W. G. (1), A. G., R. N. (1) i B. O. (1), a także odwołań, które złożyły B. Ł. (1), B. O. (1) i R. N. (1), żądając zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (odpowiedzi na odwołanie z dnia 2 sierpnia 2017r. znajdujące się w aktach o sygn. VIIIU 1158/17, VIIIU 1150/17, VIIIU 1171/17, VIIIU 1163/17, VII U 1426/17, VIIIU 1434/17, VIIIU 1372/17).

Zarządzeniami z 16 października 2017r., 9 listopada 2017r., 14 listopada 2017r. i z 20 grudnia 2017r. - na podstawie art. 219 k.p.c. - nastąpiło połączenie spraw dotyczących B. Ł. (1), R. N. (1), B. O. (1), W. G. (1) i A. G. (zarządzenia z 20 grudnia 2017r., k. 33 akt o sygn. VIIIU 1372/17, zarządzenie z dnia 9 listopada 2017r., k. 33 akt o sygn. akt VIIIU 1434/17, zarządzenie z dnia 14 listopada 2017r., k. 33 akt o sygn. akt VIIIU 1426/17, zarządzenia z 16 października 2017r., k. 110 akt VIIIU 1150/17, k. 110 akt VIIIU 1163/17, k. 110 akt VIIIU 1171/17).

Sąd postanowieniem z dnia 3 listopada 2017r., na podstawie art. 477¹¹ § 2 k.p.c., zawiadomił zainteresowaną Spółdzielnię (...) z siedzibą w W. o postępowaniu z odwołania (...) S.A. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych

(...) Oddział w W. oraz o możliwości przystąpienia do sprawy w terminie 14 dni od doręczenia zawiadomienia (postanowienie z dnia 3 listopada 2017r., k. 117 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

(...) Spółka Akcyjna z siedzibą w K. została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 18 października 2001r. Przedmiotem prowadzonej przez spółkę działalności jest przede wszystkim przetwarzanie i konserwowanie mięsa z drobiu, wytwarzanie gotowych posiłków i dań, a także sprzedaż hurtowa mięsa i wyrobów z mięsa. W zakładach należących do (...) za produkcję odpowiada prezes ds. operacyjnych. W dalszej kolejności w hierarchii spółki za produkcję odpowiedzialni są: dyrektor ds. produkcji, zastępcy dyrektora, kierownicy, zastępcy kierowników, menadżerowie, mistrzowie, brygadziści, specjaliści i robotnicy (odpis z (...) S.A., k. 49 - 65 tom I akt kontroli, zeznania świadka J. K. (1), k. 229 - 230 a.s., zeznania świadka T. B., k. 230 - 232 a.s., zeznania P. G., k. 357 - 358 a.s.).

Odwołująca się spółka w dniu 29 września 2011r. zawarła umowę o współpracy i świadczeniu usług ze Spółdzielnią (...) w zakresie czynności pomocniczych związanych z bieżącym przygotowaniem, utrzymaniem i obsługą procesu technologicznego. Zgodnie ze wskazaną umową Spółdzielnia zobowiązała się do: zapewnienia gotowości do podjęcia określonych prac przez pozostające w gotowości osoby posiadające uprawnienia i kwalifikacje niezbędne do ich wykonania; objęcia osób wykonujących usługi wszystkimi właściwymi ubezpieczeniami, w tym ubezpieczeniem NNW; starannego doboru osób do wykonywania usług wskazanych przez (...); sprawowania bezpośredniego nadzoru i kontroli nad osobami wykonującymi zlecane usługi; prowadzenia ewidencji wykonywanych czynności i czasu ich wykonywania, a także sporządzania miesięcznych protokołów zrealizowanych czynności. Z kolei spółka (...) zobowiązała się do przedstawienia Spółdzielni kwalifikatorów oraz wymagań ogólnych i szczególnych dla zleczanych usług, a także do sporządzania tygodniowych pisemnych zapotrzebowań na zlecane usługi, uwzględniające zakres usług, czas ich rozpoczęcia i przewidywany czas wykonania (umowa, k. 67 - 81 tomu I akt kontroli doraznej).

W załączniku nr 1 do ww. umowy zostało zawarte szczegółowe zestawienie czynności pomocniczych związanych z bieżącym przygotowaniem, utrzymaniem i obsługą procesu technologicznego. Zgodnie z tym zestawieniem do czynności pomocniczych stanowiących przedmiot umowy miała należeć:

I. Obsługa ciągów technologicznych, w tym:

1. nadzorowanie prawidłowości funkcjonowania maszyn i urządzeń, obejmujące:
  - a) kontrolę słuchową pracy maszyny,
  - b) kontrolę wizualną pracy maszyny,
  - c) kontrolę poziomu mediów mających bezpośredni wpływ na prawidłowe działanie maszyny,
  - d) wykrywanie i ewentualne usuwanie drobnych usterek i zacięć w pracy nadzorowanych maszyn i urządzeń z zachowaniem stosownych rygorów i procedur;
2. nadzorowanie prawidłowości funkcjonowania maszyn, urządzeń i systemów pomocniczych i towarzyszących do ciągów technologicznych,
3. prowadzenie dokumentacji techniczno - obsługowej i remontowej obsługiwanych maszyn i urządzeń - stosownie do wymogów i instrukcji oraz obowiązujących procedur;
4. zapewnienie utrzymania stosownych norm jakości produkcji;
5. sporządzanie stosownych raportów z zakresu: pracy obsługiwanych maszyn i urządzeń, zużycia materiałów niezbędnych do ich prawidłowego funkcjonowania;

II. Obsługa środków transportu wewnętrznego, w tym:

1. odbiór produktów z linii technologicznej i przemieszczanie ich do magazynu;
2. załadunek i rozładunek paletyzowanych ładunków;
3. wstępna kontrola jakościowa i ilościowa transportowanych ładunków;
4. przestrzeganie norm i zasad obsługi techniczno - eksploatacyjnej przydzielonych środków transportu;

III. Obsługa wewnętrznego obrotu paletami, w tym:

1. rozładunek i segregacja palet według wizualnej oceny ich jakości;
2. składowanie posegregowanych palet w wytypowanych miejscach;
3. załadunek do wskazanego środka transportu palet zakwalifikowanych do naprawy;
4. dokonywanie drobnych doraźnych napraw palet;
5. prowadzenie, w uzgodnionym zakresie, ewidencji obrotu paletami;

IV. Prace porządkowe na terenie magazynu, placów składowych i w ich najbliższym otoczeniu, w tym:

1. zbieranie i sortowanie wszystkich odpadów poprodukcyjnych: folia, tektura, puste butelki, reformy itp., jak również zużytych innych materiałów pomocniczych i akcesoriów podlegających stosownym przepisom i regulacjom wewnętrznym;
2. utrzymanie w czystości pojemników na odpady poprodukcyjne i inne zużyte w procesie technologicznym materiały i akcesoria;

V. Prace pomocnicze przy produkcji, w tym:

1. docinanie filetów i polędwiczek;
2. cięcie skrzydła, tulipsów;
3. prowadzenie w uzgodnionym zakresie, ewidencji wykonanych prac;

VI. Inwentaryzacje oraz sporządzanie rozliczeń rocznych;

VII. Pomocnicze prace konserwacyjne w zakresie bieżących drobnych napraw sprzętu i urządzeń pomocniczych do ciągów technologicznych, wyposażenia pomieszczeń produkcyjnych oraz wymiana zużytych bądź niesprawnych drobnych elementów instalacji elektrycznej i teletechnicznej (załącznik nr 1 do umowy, k. 77 tom I akt kontroli).

W załącznikach nr 2 i 3 do umowy z 29 września 2011r. strony uzgodniły wzór protokołu wykonania usługi, w którym miał być wskazywany rodzaj i zakres prac wykonanych i liczba godzin oraz wzór zlecenia wykonania usługi, gdzie określano rodzaj prac zleczanych oraz termin rozpoczęcia i przewidywany czas zakończenia (załącznik nr 2 i 3 do umowy, k. 79 - 81 tom I akt kontroli).

W aneksie nr (...) do umowy z dnia 29 września 2011r. strony ustaliły, że od dnia 1 stycznia 2013r. wynagrodzenie dla Spółdzielni (...) wynosić będzie 14,50 zł plus należny podatek za każdą rozpoczętą godzinę usługi lub czynności wykonywanej w ramach uzgadnianych i określonych przez strony przyjętych do realizacji zadań (aneks nr (...) do umowy, k. 73 tom I akt kontroli). W aneksie nr (...) do umowy z dnia 29 września 2011r. strony ustaliły, że od dnia 1 stycznia 2014r. wynagrodzenie wynosić będzie 15,05 zł plus należny podatek za każdą rozpoczętą godzinę usługi lub

czynności wykonywanej w ramach uzgadnianych i określonych przez strony przyjętych do realizacji zadań (aneks nr (...) do umowy, k. 75 tom I akt kontroli).

(...) nawiązał współpracę ze Spółdzielnią (...) w celu wykonania pracy w weekendy, bez konieczności wypłacania pracownikom wynagrodzenia za nadgodziny. Wpływ na tę okoliczność miał m.in. brak osób chętnych do podjęcia zatrudnienia w (...). W weekendy w spółce wykonywano głównie prace pomocnicze, porządkowanie magazynów - magazynu produkcji, magazynu palet, terenu przed magazynami, ale także prace produkcyjne. Było to m.in. trybowanie mięsa, segregowanie elementów, zabezpieczanie tych elementów, czy pakowanie do mrożenia. Spółka (...) – zgodnie z załącznikiem do umowy - wystawiała zlecenie wykonania usług, w którym był wskazany rodzaj i zakres prac zleczanych oraz termin ich rozpoczęcia i zakończenia. Pod zleceniem podpisywała się osoba reprezentująca Spółdzielnię oraz dyrektor produkcji (...). Spółdzielnia natomiast wystawiała protokół wykonania usługi, w którym umieszczała rodzaj i zakres wykonanych prac oraz wartość poszczególnych prac. Następnie Spółdzielnia wystawiała fakturę VAT za wykonane usługi (zeznania świadka T. B., k. 230 - 232 a.s., zlecenie wykonania usługi, k. 107 tom I akt kontroli, protokół wykonania usługi, k. 109 tom I akt kontroli, faktury VAT za wykonane usługi, k. 87, 93, 99, 105, 111 tom I akt kontroli).

W okresie obowiązywania ww. umowy łączącej odwołującą się spółkę i Spółdzielnię (...), w ramach umów o pracę zawartych z (...) byli zatrudnieni:

- W. G. (1) jako magazynier w Magazynie Opakowań;
- A. G. jako robotnik pomocniczy w przemyśle spożywczym w Oddziale Produkcji Wyrobów Mięśnych;
- R. N. (1) jako robotnik pomocniczy w przemyśle spożywczym na Oddziale Produkcji Wyrobów Mięśnych;
- B. O. (1) jako pakowacz w Oddziale Produkcji Wyrobów Mięśnych;
- B. Ł. (1) jako drobiarz w Dziale Drobiu Bitego

(świadectwo pracy dot. W. G., k. 379 tom I akt kontroli, świadectwo pracy dot. A. G., k. 381 tom I akt kontroli, umowa o pracę dot. B. Ł., k. 508 tom II akt kontroli, umowa o pracę dot. B. O., k. 557 tom (...) akt kontroli, umowa o pracę dot. R. N., k. 538 tom II akt kontroli).

W czasie obowiązywania ww. umowy łączącej odwołującą się spółkę i Spółdzielnię (...) pracownicy produkcyjni w ramach stosunku pracy świadczyli pracę przez pięć dni w tygodniu - albo od poniedziałku do piątku albo w niektórych przypadkach przez cztery dni przypadające między poniedziałkiem i piątkiem oraz w soboty (zeznania świadka J. K. (1), k. 229 - 230 a.s., zeznania B. Ł. (1), k. 271 - 272 a.s., zeznania B. O. (1), k. 272 - 273 a.s., zeznania R. N. (1), k. 273 a.s., zeznania W. G. (1), k. 274 a.s., zeznania A. G., k. 274 - 275 a.s., zeznania świadka A. L., k. 267 - 269 a.s., zeznania świadka M. D., k. 267 a.s., zeznania świadka E. O., k. 266 - 267 a.s., zeznania świadka E. F., k. 270 - 271 a.s.). Jeśli praca w sobotę wiązała się z przekroczeniem tygodniowej normy czasu pracy, wówczas (...) nie wypłacał wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych. Pracownicy mogli jedynie otrzymać czas wolny w zamian za nadgodziny. Jeśli natomiast chcieli, aby zostało im zapłacone, to zgłaszali to mistrzowi/brygadziście danego oddziału, a następnie przekazywano im do podpisu umowy zlecenia ze Spółdzielnią (...). Umowy te pracownicy otrzymywali od swoich bezpośrednich przełożonych (mistrzów/mangerów), którzy z kolei dostawali je zbiorczo w kopercie z oddziału kadr (...). Zdarzało się, że osobą pośredniczącą w przekazywaniu takich dokumentów do podpisu była S. R.. Następnie podpisane przez pracowników (...) umowy zlecenia managerowie czy mistrzowie przekazywali z powrotem do oddziału kadr odwołującej się spółki. Wynagrodzenie z umów zlecenia było wypłacane bezpośrednio przez Spółdzielnię (...) (zeznania świadka S. R., k. 269 - 270 a.s., zeznania B. Ł. (1), k. 271 - 272 a.s., zeznania B. O. (1), k. 272 - 273 a.s., zeznania R. N. (1), k. 273 a.s., zeznania W. G. (1), k. 274 a.s., zeznania A. G., k. 274 - 275 a.s., zeznania świadka A. L., k. 267 - 269 a.s., zeznania świadka M. D., k. 267 a.s., zeznania świadka E. O., k. 266 - 267 a.s., zeznania świadka E. F., k. 270 - 271 a.s.).

W. G. (1), A. G., R. N. (1), B. O. (1) i B. Ł. (1) podpisali ze Spółdzielnią (...) umowy zlecenia na następujące okresy i do wykonania następujących prac:

- W. G. (1) – od 1 października 2013r. do 28 października 2013r., od 3 lutego 2014r. do 28 lutego 2014r. celem dokonywania drobnych doraźnych napraw palet, a także od 1 kwietnia 2014r. do 30 kwietnia 2014r. celem zbierania i sortowania wszystkich odpadów (umowy zlecenia, tom IV akt kontroli);
- A. G. – od 3 marca 2014r. do 31 marca 2014r. celem segregowania skrzynek towarowych według przeznaczenia (umowa zlecenia, tom IV akt kontroli);
- R. N. (1) - od 1 sierpnia 2013r. do 30 sierpnia 2013r., od 1 października 2013r. do 31 października 2013r., od 3 marca 2014r. do 31 marca 2014r., od 1 kwietnia 2014r. do 30 kwietnia 2014r. celem segregacji skrzynek towarowych według przeznaczenia, od 2 września 2013r. do 27 września 2013r. celem utrzymania w czystości pojemników na odpady produkcyjne, od 4 listopada 2013r. do 29 listopada 2013r. celem składowania posegregowanych palet w miejscach wyznaczonych, od 2 grudnia 2013r. do 31 grudnia 2013r. celem dokonywania drobnych doraźnych napraw palet, od 2 stycznia 2014r. do 31 stycznia 2014r. celem sporządzania raportów z zakresu pracy obsługiwanych maszyn i urządzeń oraz od 3 lutego 2014r. do 28 lutego 2014r. celem odbioru produktów z linii technologicznych i przemieszczenia do magazynu (umowy zlecenia, tom VIII akt kontroli);
- B. Ł. (1) - od 2 maja 2012r. do 31 maja 2012r. celem cięcia tulipsów, od 3 grudnia 2012r. do 31 grudnia 2012r. celem docinania filetów i połówiczek, od 2 stycznia 2013r. do 31 stycznia 2013r., od 1 kwietnia 2014r. do 30 kwietnia 2014r. celem nadzorowania maszyn w ciągu technologicznym, od 1 lutego 2013r. do 28 lutego 2013r. celem cięcia skrzydełek, od 3 czerwca 2013r. do 28 czerwca 2013r. celem wstępnej kontroli jakościowej i ilościowej transportowanych ładunków, od 1 lipca 2013r. do 31 lipca 2013r. celem sporządzania raportów z zakresu pracy obsługiwanych maszyn i urządzeń, od 2 września 2013r. do 30 września 2013r. celem dokonywania drobnych doraźnych napraw palet oraz od 3 marca 2014r. do 31 marca 2014r. celem utrzymania w czystości pojemników na odpady produkcyjne (umowy zlecenia, tom VII akt kontroli);
- B. O. (1) – od 28 listopada 2011r. do 30 listopada 2011r. celem pakowania i załadunku wyrobów do transportu, od 2 kwietnia 2012r. do 30 kwietnia 2012r., od 2 stycznia 2013r. do 31 stycznia 2013r. celem filetowania drobiu, od 3 września 2012r. do 28 września 2012r. celem cięcia skrzydełek, od 1 października 2012r. do 31 października 2012r. celem cięcia tulipsów, od 1 lutego 2013r. do 28 lutego 2013r. celem analizy sprzedaży, od 2 maja 2013r. do 31 maja 2013r. celem utrzymania w czystości pojemników na odpady produkcyjne, od 1 lipca 2013r. do 31 lipca 2013r. celem załadunku i rozładunku paletyzowanych ładunków, od 2 września 2013r. do 27 września 2013r., od 3 lutego 2014r. do 28 lutego 2014r. celem prowadzenia ewidencji wykonanych pracy, od 2 grudnia 2013r. do 31 grudnia 2013r., od 3 marca 2014r. do 31 marca 2014r. celem segregacji skrzynek towarowych według przeznaczenia, od 2 stycznia 2014r. do 31 stycznia 2014r. celem dokonywania drobnych doraźnych napraw palet oraz od 1 kwietnia 2014r. do 30 kwietnia 2014r. celem załadunku do wskazanego środka transportu palet zakwalifikowanych do naprawy (umowy zlecenia, tom IX akt kontroli).

W oświadczeniach dla celów ubezpieczeń społecznych dołączanych do umów zleceń ubezpieczeni wskazywali, że są zatrudnieni w (...) i wnosili o nienaliczanie składek ZUS od przychodów uzyskanych z tytułu wykonywanej umowy zlecenia (oświadczenia dla celów ubezpieczeniowych znajdujące się w tomach IV, VII, VIII, IX akt kontroli).

Przed podpisaniem umów zlecenia ubezpieczeni nie mieli kontaktu z osobami reprezentującymi Spółdzielnię (...), podobnie było w trakcie wykonywania prac zleconych (zeznania B. Ł. (1), k. 271 – 272 a.s., zeznania B. O. (1), k. 272 – 273 a.s., zeznania R. N. (1), k. 273 a.s., zeznania W. G. (1), k. 274 a.s., zeznania A. G., k. 274 - 275 a.s.).

Ubezpieczeni realizowali prace na podstawie umów zlecenia przeważnie w tych oddziałach, w których wykonywali pracę etatową. Robili to w weekendy, tj. w soboty, a czasem w niedziele, zawsze na terenie zakładu pracy. Praca zlecona co do zasady nie różniła się od pracy wykonywanej w ramach umowy o pracę. Czasem zdarzało się, że pracownikom

były powierzane inne zadania niż te, które wykonywali w ramach stosunku pracy. W oparciu o umowy zlecenia praca była wykonywana na rzecz (...) i pod nadzorem przełożonych z (...). Ewidencję czasu pracy wykonywanej w ramach umowy zlecenia prowadzili kierujący pracą w poszczególnych oddziałach (...) mistrzowie/brygadziści. Wynagrodzenie dla ubezpieczonych było wypłacane przez dwa podmioty: przez (...) za godziny pracy nie przekraczające dobowej i tygodniowej normy czasu pracy, wynikającej z umowy o pracę oraz przez Spółdzielnię (...) za prace realizowane na podstawie umów zlecenia, wykonywane w czasie przekraczającym dobową i tygodniową normę czasu pracy, wynikającą z umowy o pracę. W trakcie realizacji zlecenia nikt ze Spółdzielni (...) nie nadzorował, ani nie koordynował pracy zleceniobiorców (zeznania świadka S. R., k. 269 - 270 a.s., zeznania B. Ł. (1), k. 271 – 272 a.s., zeznania B. O. (1), k. 272 – 273 a.s., zeznania R. N. (1), k. 273 a.s., zeznania W. G. (1), k. 274 a.s., zeznania A. G., k. 274 - 275 a.s., zeznania świadka M. D., k. 267 a.s., zeznania świadka E. O., k. 266 – 267 a.s., zeznania świadka E. F., k. 270 – 271 a.s.)

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w dniu 11 maja 2017r. zawiadomił (...) oraz poszczególnych ubezpieczonych o wszczęciu z urzędu postępowania administracyjnego w sprawie obowiązku złożenia przez płatnika składek korekty dokumentów rozliczeniowych zgodnych z protokołem kontroli i aneksem do protokołu kontroli (zawiadomienia, tom V akt kontroli doraźnej).

Po zakończeniu postępowania i dokonaniu ustaleń organ rentowy wydał w dniu 19 czerwca 2017r. decyzje dotyczące m.in.:

W. G. (1) (nr (...)),

A. G. (nr (...)),

B. Ł. (1) (nr (...)),

R. N. (1) (nr (...)),

B. O. (1) (nr (...)),

na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3 w związku z art. 8 ust. 2a, art. 17 ust. 1 i 2, art. 18 ust. 1 i 1a, art. 20 ust. 1 i art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz na podstawie art. 81 ust. 1 i 6 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Organ rentowy w wydanych decyzjach wyliczył podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne ww. ubezpieczonych jako osób wykonujących pracę na podstawie umowy zlecenia na rzecz płatnika składek (...) za okresy:

- w przypadku W. G. (1) – marzec 2014r. i maj 2014r.,
- w przypadku A. G. – kwiecień 2014r.,
- w przypadku B. Ł. (1) – od kwietnia do maja 2014r.,
- w przypadku R. N. (1) – od stycznia 2014r. do maja 2014r.;
- w przypadku B. O. (1) - od stycznia 2014r. do maja 2014r.

Organ rentowy w uzasadnieniach wszystkich decyzji wskazał, że osoby, które zawarły umowy cywilnoprawne ze Spółdzielnią (...) wykonywały czynności na poszczególnych liniach technologicznych w spółce (...), z którą są związane stosunkiem pracy. Odbiorcą usług był więc pracodawca, a nie zleceniodawca. Zdaniem organu rentowego, w związku z powyższym należało traktować ubezpieczonych jako pracowników, co skutkuje objęciem ich obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi: emerytalnym, rentowym, chorobowym i wypadkowym oraz ubezpieczeniem zdrowotnym, a także obowiązkiem uiszczenia składek liczonych od kwot uzyskanych w ramach umów o pracę i umów zlecenia (decyzje ZUS z dnia 19 czerwca 2017r., tom V i VI akt kontroli).

W toku postępowania wyjaśniającego prowadzonego przez ZUS do A. W. – pracownicy ZUS, obsługującej sprawę odwołującej się spółki, dzwoniли ubezpieczeni, będący pracownikami (...), a zarazem zleceniobiorcami Spółdzielni (...) i w pierwszej kolejności informowali, że nie wiedzą czego dotyczy postępowanie. A. W. wyjaśniała, że prowadzone przez ZUS postępowanie jest to wynik kontroli i nieopłacenia składek na ubezpieczenia społeczne od umów zlecenia. Ubezpieczeni sami potwierdzali, że w SuperDrobie oprócz umowy o pracę podpisywali ze Spółdzielnią (...) umowy zlecenia. Wskazywali, że czynności, które wykonywali, nie różniły się niczym od czynności wykonywanych na podstawie umów o pracę. Zdziwieni byli także, że od wynagrodzeń z umów zlecenia nie były odprowadzane składki. Podobne telefony do A. W. były również po wydaniu przez ZUS decyzji. Ubezpieczeni nie rozumieli treści decyzji, więc A. W. przedstawiła im wyjaśnienia. Nie wyrażali woli złożenia odwołań. Poza tym informowali, że pracodawca zorganizował spotkanie w zakładowej świetlicy razem z pełnomocnikami i informował pracowników, że należności wskazane w decyzjach mają być potrącone z ich bieżących wynagrodzeń. Pracownicy otrzymali od pełnomocników spółki wzory odwołań celem podpisania (zeznania świadka A. W., k. 233 - 235 a.s.).

Wskazany stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dowodów z dokumentów zgromadzonych w toku postępowania, w tym znajdujących się w aktach kontroli doraźnej przeprowadzonej przez ZUS. Podstawę ustaleń faktycznych stanowiły również zeznania świadków: J. K. (1), T. B., A. W., E. O., M. D., A. L., E. F. i S. R., a także zeznania członka zarządu odwołującej się spółki (...), odwołujących B. Ł. (1), R. N. (1), B. O. (1) oraz zainteresowanych W. G. (1) i A. G..

Dowody z dokumentów, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia, były wiarygodne, korespondowały ze sobą i tworzyły spójny stan faktyczny. Sąd nie znalazł podstaw do ich kwestionowania tym bardziej, że to co z nich wynika było zbieżne z tym, na co wskazują osobowe źródła dowodowe.

Zeznania świadka J. K. (2) Sąd tylko w niewielkim zakresie uczynił podstawą ustaleń faktycznych. Zeznania te były wiarygodne w części obejmującej ogólne informacje o współpracy S. ze Spółdzielnią (...). Odnośnie okoliczności szczegółowych, w tym przede wszystkim tych, które obejmowała teza dowodowa, świadek nie dysponowała żadną, przydatną w postępowaniu wiedzą, często odwołując się albo do braku pamięci, albo do braku wiedzy odnośnie określonych, istotnych w sprawie okoliczności. Podobnie Sąd ocenił zeznania świadka T. B., który – choć posiadał szerszą i bardziej szczegółową wiedzę na temat współpracy (...) ze Spółdzielnią (...) oraz funkcjonowania spółki - to w zakresie pytań dotyczących faktycznej realizacji umów zlecenia, w tym tego przez kogo były realizowane i kto koordynował współpracę pomiędzy (...) a Spółdzielnią (...), wskazywał na brak wiedzy lub unikał jednoznacznej odpowiedzi na pytania.

Zeznaniom świadków: E. O., M. D., A. L. oraz E. F. dał wiarę Sąd w części, w której świadkowie dysponowali informacjami istotnymi w przedmiotowej sprawie. Podkreślić przy tym trzeba, że w pewnym zakresie odnośnie okoliczności, które obejmowała teza dowodowa, świadkowie unikali jednoznacznych odpowiedzi na pytania odwołując się do braku wiedzy. Oceniając zeznania świadków w tym zakresie Sąd miał na uwadze, że są oni menadżerami w spółce oraz jej wieloletnimi pracownikami, co podważa wiarygodność ich braku pamięci czy wiedzy w niektórych kwestiach, szczególnie jeśli uwzględni się zeznania ubezpieczonego oraz świadka - byłego pracownika (...) S. R.. Dodatkowo Sąd miał również na uwadze zeznania pracownicy ZUS odnośnie działań podejmowanych przez spółkę w związku z postępowaniem prowadzonym przez organ rentowy. Uwzględniając te zeznania oraz całokształt okoliczności sprawy można przyjąć, że ww. świadkowie – menadżerowie nie chcieli składać zeznań niekorzystnych dla pracodawcy, z którym wciąż pozostają w stosunku pracy, dlatego wielu okoliczności, o jakie byli pytani, wskazywali, że nie pamiętają.

Zeznania reprezentującego odwołującą spółkę (...) Sąd uznał za przydatne w bardzo ograniczonym zakresie. Członek zarządu odwołującej się spółki mimo, że w zarządzie spółki zasiada od 2015r., a pracuje w niej od 2006r. nie dysponował istotną w postępowaniu wiedzą – poza kwestiami, które wprost wynikają z dokumentów - powołując się na brak pamięci, albo na brak wiedzy odnośnie istotnych w sprawie okoliczności.

Jako wiarygodne Sąd ocenił zeznania świadka A. W. - pracownicy ZUS, która zeznawała na okoliczność treści rozmów telefonicznych jakie odbyła z pracownikami (...) po wszczęciu postępowania kontrolnego.

Sąd dał również wiarę zeznaniom S. R.. Świadek, która już nie pracuje w odwołującej się spółce i jako jedyna spośród zeznających świadków nie ma żadnych powiązań ze stronami procesu i interesu, by zeznawać na korzyść którejś ze stron, opisała – zgodnie ze swoją wiedzą, która była ograniczona - przepływ dokumentacji związanej z umowami zlecenia. Sąd zeznaniom świadka w tej części dał wiarę, szczególnie że były one logiczne, spójne i nie zawierały wewnętrznych sprzeczności. Potwierdzili je również ubezpieczeni.

Sąd ocenił jako wiarygodne zeznania A. G., B. Ł. (1), B. O. (1), R. N. (1) i W. G. (1) w zakresie w jakim ubezpieczeni opisali jakie czynności wykonywali w ramach umów zlecenia, gdzie świadczyli te usługi oraz pod czyim nadzorem i kierownictwem. Zeznania w ww. zakresie, a także co do okoliczności podpisywania umów zlecenia, były spójne oraz korespondowały z zeznaniami S. R., M. D., a co do niektórych okoliczności także z zeznaniami pozostałych świadków.

Sąd oddalił wnioski odwołującej się spółki o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych sądowych o specjalnościach oznaczonych w piśmie procesowym z dnia 21 września 2018r. (k. 279 - 288). W ocenie Sądu mimo obszernego uzasadnienia ww. wniosków dowodowych i obszerności okoliczności, które miałyby zostać wyjaśnione przez biegłych sądowych, wnioski te nie odnosiły się do okoliczności istotnych w sprawie. Funkcjonujący w spółce model organizacji produkcji, a także to, czy odwołująca się spółka działa według modelu agencji pracy tymczasowej nie mieszają się w zakresie faktów, które w świetle art. 8 ust. 2a ustawy systemowej należało ustalić. Natomiast kwestia składania podpisów przez osoby reprezentujące Spółdzielnię (...) pod umowami zlecenia nigdy nie była kwestionowana przez organ rentowy, ani nie budziła wątpliwości Sądu. Poza tym istotne jest w sprawie to, czy w trójkącie umów (Spółdzielnia (...) – odwołująca się spółka – zleceniobiorca będący pracownikiem spółki), to pracodawca zleceniobiorcy, w tym wypadku (...) S.A., był beneficjentem prac wykonywanych na podstawie umów zlecenia. Prawdopodobnie zawarcia umów zlecenia w sensie formalnym, w tym faktyczne podpisanie ich przez osoby reprezentujące Spółdzielnię (...) "(...)", nie było zaś istotne, bowiem bez względu na wynik ustaleń, które poprzez biegłego grafologa chciała czynić odwołująca się spółka, pierwszorzędne znaczenie miało ustalenie innych, omówionych w dalszej części okoliczności.

Zdaniem Sądu podkreślić należy, że ww. wnioski dowodowe strony odwołującej się zmierzały do przedłużenia toczącego się postępowania. Spółka od początku procesu była reprezentowana przez pełnomocnika profesjonalnego i wnosząc odwołania mogła ww. wnioski zgłosić. W przedmiotowej sprawie, zanim zostały one zgłoszone, nie wydarzyło się nic, co czyniłoby zasadnym i niespóźnionym wnioskowanie we wrześniu 2018r. o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych sądowych. Do września 2018r. Sąd przesłuchiwał świadków oraz ubezpieczonych, ale z ich zeznań nie wynikało nic co sugerowałoby potrzebę przeprowadzania omawianych dowodów i co wskazywałoby, że dopiero na tym etapie strona odwołująca się mogła tę potrzebę dostrzec.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołania złożone przez (...) S.A. w K., a także B. Ł. (1), R. N. (1) i B. O. (1) podlegały oddaleniu.

Kwestią sporną w rozpatrywanej sprawie było rozstrzygnięcie, czy trafne jest stanowisko organu rentowego, że przychód osiągnięty przez ubezpieczonych z tytułu wykonywania pracy na podstawie umów zlecenia zawartych ze Spółdzielnią (...) stanowi dla (...) podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalno – rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne za okresy i w kwotach szczegółowo opisanych w kontrolowanych decyzjach. Aby tę kwestię rozstrzygnąć, należało dokonać szczegółowej wykładni przepisów ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2017r., poz. 1778) zwanej dalej „ustawą systemową”. Najistotniejszy z przepisów, którego interpretacja jest w sprawie kluczowa, to art. 8 ust. 2a ustawy systemowej. Stanowi on, że za pracownika, w rozumieniu ustawy, uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy zlecenia, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy.

W literaturze i orzecznictwie zgodnie przyjmuje się, że zacytowany przepis rozszerza pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych. Został on wprowadzony do porządku prawnego od dnia 30 grudnia 1999r., a poprzedzał

go art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 19 grudnia 1975r. o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia (tekst jedn.: Dz. U. z 1995r., Nr 65, poz. 333 ze zm.) mówiący o tym, że dochód z tytułu wykonywania umowy zawartej ze zleceniodawcą, u którego osoba wykonująca umowę jest równocześnie pracownikiem, traktuje się w zakresie ubezpieczeń społecznych jako wynagrodzenie z tytułu zatrudnienia, niezależnie od okresu, na który umowa była zawarta oraz wymiaru czasu pracy w ramach stosunku pracy. W tamtym stanie prawnym Sąd Najwyższy traktował dodatkowe umowy zawierane z pracownikami zatrudnionymi w pełnym wymiarze czasu pracy, przewidujące wykonywanie po godzinach pracy tego samego rodzaju, co określony w umowie o pracę, jako umowy uzupełniające umowę o pracę z konsekwencją łącznego traktowania przychodów jako podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 1994r., I PZP 13/94, OSNAPiUS 1994/3/39).

Nowością jest uzupełnienie stanów faktycznych podległych regulacji art. 8 ust. 2a ustawy systemowej o takie, w których pracownik zawiera umowę cywilną z podmiotem powiązany z pracodawcą w ten sposób, że w jej ramach wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy (art. 8 ust. 2a in fine). Interpretowanie rationis legis tej regulacji jako przeciwdziałanie nieuczciwym praktykom i doszukiwanie się zamiaru unikania świadczeń na fundusze ubezpieczeń społecznych jest uzasadnione, jednak zobiektywizowana treść tego przepisu wyraźnie się od nich odrywa. Jak zaakcentował Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 27 kwietnia 2017r. (I UK 182/16, Lex nr 2279009), przy stosowaniu tego przepisu nie ma znaczenia zamiar obejścia prawa przez pracodawcę (płatnika), pracownika lub stronę umowy cywilnej, trzecią dla tego stosunku, lecz istotne jest zaistnienie zdarzeń opisanych w hipotezie, zgodnie z którą pracodawca, na którego rzecz pracownik wykonuje pracę na podstawie umowy zawartej z podmiotem trzecim, pozostaje z tym pracownikiem w stosunku prawnym uzasadniającym objęcie tego pracownika ubezpieczeniami społecznymi na podstawie art. 8 ust. 2a ustawy. Tak też definicja ustalona w art. 4 pkt 2 lit. a ustawy systemowej określa płatnika składek jako pracodawcę w stosunku do pracowników oraz jako jednostkę organizacyjną lub osobę fizyczną pozostającą z inną osobą w stosunku prawnym uzasadniającym objęcie tej osoby ubezpieczeniami społecznymi. To właśnie powiązanie ze względu na wykonywanie przez pracownika pracodawcy cudzej umowy cywilnej czyni go płatnikiem składek w sposób określony w art. 18 ust. 1a tej ustawy.

Ze względu na posłużenie się w art. 8 ust. 2a ustawy szerokim pojęciem "pracownik", stosunek pracy łączący pracodawcę z pracownikiem stanowi wyłączny tytuł ubezpieczenia, który pochłania dodatkowo stosunek cywilnoprawny. Osoba wykonująca pracę na rzecz swego pracodawcy na podstawie umów cywilnych podlega obowiązkowo ubezpieczeniu społecznemu jako pracownik i na tym kwestia jej ubezpieczenia się wyczerpuje (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 13 marca 1997r., I PKN 43/97, OSNAPiUS 1997/24/494, z dnia 3 kwietnia 2014r., II UK 399/13, niepubl. i z dnia 6 lutego 2014r., II UK 279/13, niepubl.). Nie powstaje również problem zbiegu ubezpieczeń regulowany w art. 9. W teorii nazywane jest to rozszerzeniem definicji pracownika. Uznaje się, że w przepisie art. 8 ust. 2a ustawy systemowej pojęcie pracownika jest rozszerzone na jego dalszą aktywność w ramach umowy cywilnoprawnej, jeżeli w jej ramach świadczy pracę na rzecz swojego pracodawcy. Także w zakresie tej sfery aktywności wykonujący umowę cywilnoprawną uznawany jest - na potrzeby ubezpieczeń społecznych - za pracownika tego właśnie pracodawcy i pracodawca jest płatnikiem składek z tego tytułu (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009r., II UZP 6/09, OSNP 2010 nr 3-4, poz. 46 oraz wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 22 lutego 2010r., I UK 259/09, niepubl., z dnia 11 maja 2012r., I UK 5/12, OSNP 2013 nr 9-10, poz. 117, z dnia 18 października 2011r., III UK 22/11, OSNP 2012 nr 21-22, poz. 266, z dnia 18 marca 2014r., II UK 449/13, niepubl. i z dnia 3 kwietnia 2014r., II UK 399/13, niepubl.).

Kluczowe jest jednak, aby osoba będąca pracownikiem, związana stosunkiem pracy z danym pracodawcą, jednocześnie świadczyła na jego rzecz pracę w ramach umowy cywilnoprawnej. Przez wykonywanie pracy „na rzecz” pracodawcy w rozumieniu powołanego przepisu art. 8 ust. 2a ustawy systemowej należy rozumieć „uzyskiwanie” przez pracodawcę „pracy”, w tym znaczeniu, że musi istnieć bezpośredni związek między korzyścią pracodawcy, która jest wymierna i związana z realizacją celów statutowych, a pracami wykonywanymi przez jego pracowników na podstawie umów cywilnoprawnych zawieranych z innym podmiotem (uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009r., II UZP 6/09, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2010r., I UK 259/09 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2010r., I UK 54/09). Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 18 grudnia 2012r. (III AUa 1031/12) odnosząc

się do zwrotu „wykonuje pracę na rzecz pracodawcy” wskazał, że występujący w art. 8 ust. 2a ustawy zwrot „działać na rzecz” został użyty we wskazanym przepisie w innym znaczeniu niż w języku prawa, w którym działanie „na czyjąś rzecz” może się odbywać w wyniku istnienia określonej więzi prawnej czy stosunku prawnego. Stosunkiem prawnym charakteryzującym się działaniem na rzecz innego podmiotu jest stosunek pracy, do którego istotnych cech należy działanie na rzecz pracodawcy. Również wykonujący zlecenie „działa na rzecz zleceniodawcy”. W kontekście przepisu art. 8 ust. 2a ustawy zwrot ten opisuje zatem sytuację faktyczną, w której należy zastosować konstrukcję uznania za pracownika. Jest nią istnienie trójkąta umów, tj.:

1. umowy o pracę,
2. umowy zlecenia między pracownikiem a osobą trzecią i
3. umowy o podwykonawstwo między pracodawcą i zleceniodawcą.

Pracodawca w wyniku umowy o podwykonawstwo przejmuje w ostatecznym rachunku rezultat pracy wykonanej na rzecz zleceniodawcy, przy czym następuje to w wyniku zawarcia umowy zlecenia/świadczenia usług z osobą trzecią oraz zawartej umowy cywilnoprawnej między pracodawcą i zleceniodawcą (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 23 lutego 2017r., III AUa 838/16).

Odnosząc powyższe rozważania do okoliczności rozpatrywanej sprawy, należy podkreślić, że w czasie wykonywania umów zlecenia zawartych z Spółdzielnią (...), W. G. (1), A. G., B. Ł. (1), B. O. (1) i R. N. (1) świadczyli przeważnie tożsame zadania na podstawie umów o pracę oraz w ramach wspomnianych umów zlecenia. Co istotne, pracowali na terenie zakładu pracy (...) i używali sprzętu należącego do spółki. Wykonywane przez nich czynności zarówno na podstawie umów o pracę, jak i w ramach umów zlecenia było nadzorowane przez pracowników (...), odpowiedzialnych za kontrolowanie realizacji umów o pracę. Jedyną czynnością należącą do Spółdzielni było dokonywanie wypłat wynagrodzenia za wykonywane umowy zlecenia. Zdaniem Sądu, ukrytą intencją (...) było niedopuszczenie do sytuacji, aby spółka była zobowiązana do wypłaty swoim pracownikom wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych. Z tego względu została zawarta umowa z podmiotem trzecim, który miał na własny koszt zatrudnić pracowników odwołującej się spółki. Tym niemniej zarówno zakres obowiązków, jak i sposób organizacji pracy zleceniobiorców występujących w rozpatrywanej sprawie nie różnił się zasadniczo w czasie wykonywania pracy na podstawie umów zlecenia oraz na podstawie umów o pracę. Jednak przede wszystkim terminy i miejsce wykonywania usług na podstawie umowy zlecenia były ustalane przez osoby, które były zatrudnione w (...), bowiem ubezpieczeni nie mieli jakiegokolwiek kontaktu z koordynatorem pracy ze Spółdzielnią, a gotowość do zawarcia umowy zlecenia zgłaszali swoim przełożonym, od których następnie te umowy otrzymywali. Co przy tym istotne, zleceniobiorcy wykonywali usługi w tym samym szeroko rozumianym miejscu, gdzie świadczyli pracę w ramach zawartej z (...) umowy o pracę (na terenie zakładu spółki (...)). W związku z powyższym Sąd zważył, że w istocie rzeczy to spółka (...) przyjmowała wykonywaną pracę przez zleceniobiorców i była głównym, a zarazem jedynym jej beneficjentem. To z kolei oznacza, że w świetle analizowanego przepisu art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, nie może być wątpliwości, że ubezpieczeni występujący w rozpatrywanej sprawie muszą być traktowani jako pracownicy nie tylko w tym zakresie, w którym realizowali stosunek pracy, ale także w tej części, w której byli zleceniobiorcami. Z tego w dalszej kolejności wynika obowiązek (...) opłacenia składek od podstawy wymiaru, którą stanowi zsumowany przychód ze stosunku pracy i z umowy zlecenia każdej z osób ubezpieczonych, w kwotach i za okresy oznaczone w zaskarżonych decyzjach.

Odnosząc się natomiast do kwestii realizowania przez ubezpieczonych w niektórych okresach nieco innych czynności w ramach umów zlecenia niż na podstawie umowy o pracę, Sąd zważył, że pozostaje to bez znaczenia. Wynika to z tego, że okoliczność, czy dana osoba wykonuje w oparciu o umowę zlecenia pracę tożsamą z pracą świadczoną na podstawie umowy o pracę czy też ma także inne obowiązki w ramach umowy cywilnoprawnej, nie ma decydującego znaczenia w sytuacji wykazania, że zainteresowani na podstawie umowy zlecenia wykonywali pracę faktycznie na rzecz swojego pracodawcy (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 30 listopada 2017r., III AUa 2100/16 Lex nr 2447647; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 17 stycznia 2017r., III AUa 595/15). Jak wskazano wyżej - za pracownika w rozumieniu art. 8 ust. 2a ustawy systemowej uznaje się także ubezpieczonego, który będąc związany stosunkiem

pracy z danym pracodawcą jednocześnie świadczy na jego rzecz pracę na podstawie umowy cywilnoprawnej zawartej z inną osobą. Przepis art. 8 ust. 2a nie wprowadza wymogu, aby na rzecz pracodawcy pracownik wykonywał te same obowiązki lub też pracę tego samego rodzaju (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 23 lutego 2017r., III AUa 838/16, Lex nr 2379863). W zasadzie najistotniejsze jest to, kto jest beneficjentem tego, co pracownik realizuje jako zleceniobiorca.

W przedmiotowej sprawie te czynności, które w ramach zlecenia realizowali ubezpieczeni to: dokonywanie drobnych doraźnych napraw palet, zbieranie i sortowanie wszystkich odpadów, segregowanie skrzynek towarowych według przeznaczenia, utrzymanie w czystości pojemników na odpady produkcyjne, składowanie posegregowanych palet w miejscach wyznaczonych, sporządzanie raportów z zakresu pracy obsługiwanych maszyn i urządzeń, odbiór produktów z linii technologicznych i przemieszczenia do magazynu, docinanie filetów i polędwiczek, nadzorowanie maszyn w ciągu technologicznym, cięcie skrzydełek, wstępna kontrola jakościowa i ilościowa transportowanych ładunków, sporządzanie raportów z zakresu pracy obsługiwanych maszyn i urządzeń, pakowanie i załadunek wyrobów do transportu, filetowanie drobiu, cięcie skrzydełek, cięcie tulipsów, analiza sprzedaży, załadunek i rozładunek paletyzowanych ładunków, prowadzenie ewidencji wykonanych pracy, załadunek do wskazanego środka transportu palet zakwalifikowanych do naprawy. Każda z tych czynności była realizowana bezpośrednio na potrzeby i na rzecz odwołującej się spółki, która realizując ubój mięsa, jego przetwórstwo i dystrybucję musiała podejmować szereg działań – nie tylko bezpośrednio produkcyjnych, związanych z przetwórstwem mięsnym – aby osiągnąć statutowe cele i zysk, który jest najistotniejszy z punktu widzenia funkcjonowania tego rodzaju przedsiębiorstwa. Inaczej mówiąc, spółka musiała prowadzić również prace porządkowe, transportowe, analityczne po to, by zysk osiągnąć. Wobec tego, nawet jeśli zleceniobiorcy realizowali inne czynności niż stricte produkcyjne, to wciąż ich jedynym beneficjentem była spółka. To ona odnosiła bezpośrednią korzyść. Co prawda Spółdzielnia otrzymywała środki finansowe za wykonane prace zlecone, a zatem korzystała na współpracy z (...) z finansowego punktu widzenia. Jeśli chodzi jednak o to, na czym rzecz były wykonywane prace, a więc kto je wykorzystywał do realizacji swoich celów, to niewątpliwie była to odwołująca się spółka. Co również istotne, wykonywanie prac, które w soboty i niedziele były zlecane w ramach umów cywilnych, od poniedziałku do piątku realizowali w ramach umów o pracę pracownicy (...). Biorąc to pod uwagę, nie może budzić wątpliwości, kto korzystał z nich i był ich bezpośrednim odbiorcą.

Jak zostało już wskazane Spółdzielnia (...) tylko pośredniczyła w przepływach finansowych. Była to jej jedyna rola, gdyż innej nie udało się ustalić w przeprowadzonym postępowaniu. Nie potrafili jest scharakteryzować świadkowie T. B. i J. K. (1), o których przesłuchanie zawnioskowała odwołująca się spółka. W odwołaniach pełnomocnik spółki podał szeroko zakreśloną tezę dowodową celem przesłuchania ww. świadków, co wskazywałoby, że świadkowie posiadają dużą wiedzę odnośnie okoliczności w sprawie istotnych. Tymczasem, jak wykazały przeprowadzone przesłuchania – świadkowie zajmujący w spółce kluczowe stanowiska obecnie i w przeszłości, nie wiedzieli w zasadzie nic na temat współpracy ze Spółdzielnią (...). To w powiązaniu z zeznaniami pozostałych świadków oraz ubezpieczonych jednoznacznie dowodzi, że ww. podmiot trzeci tylko formalnie pojawiał się w relacjach spółki z jej pracownikami poprzez fakt zawarcia z nimi umów zlecenia i wypłatę wynagrodzeń oraz zarabiał zapewne na współpracy z odwołującą się spółką. Jednak prace realizowane przez zleceniobiorców nie miały dla tego podmiotu żadnego znaczenia i przełożenia na jego funkcjonowanie, co uzasadniało zastosowanie art. 8 ust. 2a ustawy systemowej.

Uwzględniając powołaną argumentację, Sąd orzekł o oddaleniu odwołań na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Sąd na podstawie art. 102 k.p.c. nie obciążył B. O. (1), B. Ł. (1) i R. N. (1) kosztami zastępstwa procesowego. Zgodnie z art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Przepis ten ustanawia zasadę słuszności, która stanowi odstępstwo od zasady odpowiedzialności za wynik procesu wyrażonej w art. 98 k.p.c. Jest rozwiązaniem szczególnym wymagającym do swego zastosowania wystąpienia wyjątkowych okoliczności, przy czym sam nie konkretyzuje pojęcia „wypadków szczególnie uzasadnionych”, pozostawiając ich kwalifikację sądowi. W doktrynie i judykaturze przyjęło się, iż do kręgu „wypadków szczególnie uzasadnionych” należą okoliczności związane zarówno z samym przebiegiem procesu, jak i leżące na zewnątrz. Do pierwszych zalicza się np. charakter żądania poddanego rozstrzygnięciu, jego

znaczenie dla strony, subiektywne przekonanie strony o zasadności roszczeń, przedawnienie, do drugich – sytuacje życiową i majątkową (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 8 stycznia 2013r., sygn. akt I ACa 697/12, Lex 1281107). Ocena Sądu, czy zachodzi „wypadek szczególnie uzasadniony”, o którym mowa w art. 102 k.p.c. ma charakter dyskrejonalny, oparty na swobodnym uznaniu, kształtowanym własnym przekonaniem oraz oceną okoliczności rozpoznanej sprawy. Ocena taka dokonana przez sąd w zasadzie nie podlega kontroli instancyjnej i może być podważona przez sąd wyższej instancji tylko wtedy, gdy jest rażąco niesprawiedliwa (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 31 stycznia 2013r., sygn. akt VI ACa 1083/12, Lex 1299017).

W przedmiotowej sprawie Sąd ocenił, że zachodzą przesłanki do zastosowania wobec ubezpieczonych B. Ł. (1), R. N. (1) i B. O. (1) art. 102 k.p.c., ponieważ jak wynika z ich zeznań oraz z zeznań pracownicy ZUS A. W., działania zmierzające do złożenia odwołań przez pracowników odwołującej się spółki, wciąż pozostających w stosunkach pracy, były przez tę spółkę inspirowane. Spółka zorganizowała spotkanie, podczas którego informowała pracowników o ewentualnych negatywnych skutkach wydanych decyzji, niekoniecznie możliwych do ziszczenia się z prawnego punktu widzenia. Takie stanowisko spółki mogło jednak wywołać niepokój osób wciąż w spółce pracujących i wpłynąć na ich subiektywne przekonanie o konieczności wniesienia odwołania. W związku z powyższym Sąd uznał za uzasadnione zastosowanie art. 102 k.p.c. i na jego podstawie orzekł jak w pkt 2 wyroku.

O kosztach zastępstwa procesowego w stosunku do spółki (...) Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). W rozpatrywanej sprawie stroną przegrywającą była (...) S.A. w K., którą Sąd obciążył z racji tego obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego na rzecz organu rentowego.

Sąd ustalając wysokość kosztów zastępstwa procesowego w każdej ww. sprawie miał na uwadze przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jednolity Dz. U. z 2018r., poz. 265), według stanu z daty wniesienia odwołań. Zgodnie z § 2 tego rozporządzenia koszty zastępstwa procesowego wyniosły:

- w sprawie B. Ł. (1) (wps – 444 zł) – 90 zł;
- w sprawie R. N. (1) (wps – 268 zł) – 90 zł;
- w sprawie B. O. (1) (wps – 343 zł) – 90 zł;
- w sprawie W. G. (1) (wps – 170 zł) – 90 zł;
- w sprawie A. G. (wps – 98 zł) – 90 zł, a więc łącznie 450 zł.

Ww. kwota podlegała więc zasądzeniu w punkcie 3 wyroku, na podstawie powołanych regulacji.

Uwzględniając przedstawioną argumentację Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

(...)